

بسم الله الرحمن الرحيم
کتابچه شماره ۲ احکام بیت المال

فهرست مطالب با لینک های فعال

- ۲..... فصل اوّل: بیت المال
- ۱۰..... فصل دوّم: اقتصادی
- ۱۳..... فصل سوّم: اداری
- ۲۰..... فصل چهارم: اخلاقی
- ۲۲..... فصل پنجم: خدماتی
- ۲۴..... فصل ششم: عبادی
- ۲۶..... فصل هفتم: هدیه.....
- ۲۸..... فصل هشتم: حق الناس
- ۲۹..... فصل نهم: خرید و فروش

سؤال های شرعی سازمانی

بسم الله الرحمن الرحيم

مهم این است که، می خواهیم مطابق شرع اسلام مسائل را پیاده کنیم.

امام خمینی (سره) - اخلاق کارگزاران، صفحه ۱۵۴

مقدمه:

دفتر ارائه خط مشی های مکتبی و تأیید شرعی ضوابط و مقررات براساس مسئولیت- و مأموریتی که به آن داده شده است، پاسخگویی به پرسش های شرعی سازمانی را بر عهده دارد.

کتابچه ای که در پیش رو دارید ، گرد آمده از پرسشهای سازمانی دریافت شده از سراسر وزارت دفاع و پش . ن . م در موضوعات گوناگون و پاسخ های آنهاست که بر پایه ی استفتائات و فتاوی ولی فقیه حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای (مدظله العالی) فراهم گردیده است .

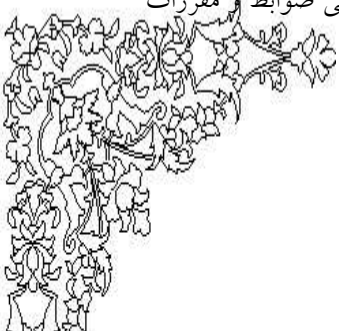
از این روی ، مطالعه دقیق آن و تنظیم فعالیت های سازمانی نسبت به امور مربوط ، کاری پسندیده ، ارزشمند و در خور توجه می باشد .

در پایان ، از همه عزیزانی که در گرد آوری و تنظیم این کتابچه ما را یاری نموده اند ، تقدیر و تشکر نموده و از پیشنهادها و نظرهای اصلاحی و تکمیلی گرامیتان استقبال می گردد .

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

دفتر ارائه خط مشی های مکتبی و تأیید شرعی ضوابط و مقررات

فصل اول: بیت المال

سؤال های شرعی سازمانی

سؤال های شرعی سازمانی

- ۵- آیا تصرف جزئی در اموال اداره (مانند استفاده از چسب شیشه ای برای چسباندن اسکناس پاره) ، از مصادیق تصرف در بیت المال محسوب می شود؟
- ج- استفاده کارمندان از امکانات بیت المال در وقت رسمی کار به مقدار متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری بیانگر اذن به کارمندان در این مقدار از استفاده است، اشکال ندارد و همچنین استفاده از امکانات بیت المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بدون اشکال است. در نتیجه اگر تصرف های شخصی شما در بیت المال به یکی از دو صورت مذکور باشد، چیزی در این رابطه به عهده شما نیست. (مستفاد از ج ۱۹۵۶ اجوبه الاستفتاءات)
- ۶- آیا استفاده از قند و شکر تولیدی در محیط کاری در طول روز برای کارکنان آن جا ایراد شرعی دارد یا نه ؟ با توجه به این که ما همه حقوق خود را در برابر انجام کار و تولید دریافت می کنیم ؟
- ج- جایز نیست کارمندان در هیچ یک از اموال دولتی تصرف شخصی کنند مگر آنکه با اجازه قانونی نهاد مربوط باشد و این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات مربوط می باشد که باید طبق آن عمل شود. (مستفاد از ج ۱۹۶۵ الاجوبه و استفتای ش ۱۳۸۲۸)
- ۷- استفاده از صبحانه زیارت عاشورا که هزینه را مجموعه کاری پرداخت می کند برای کسانی که در زیارت عاشورا شرکت نمی کنند ، چه حکمی دارد؟
- ج- مصرف نمودن اموال دولتی در غیر مواردی که اذن داده شده ، در حکم غضب است و موجب ضمان می باشد، مگر آنکه با اجازه ی قانونی مقام مسئول بالاتر باشد. (مستفاد از ج ۱۹۶۶ الاجوبه)
- ۸- گاهی از سوی بازرگانی فروشگاه اجناسی مانند چند بسته دستمال کاغذی به قسمت ها پخش و داده می شود و کارکنان نمی دانند چگونه فراهم می شود. آیا می توان از آن اجناس ، در امور شخصی استفاده نمود ؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- استفاده کارمندان از امکانات بیت المال به مقدار متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است، اشکال ندارد. همچنین استفاده از امکانات بیت المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بی اشکال است. (مستفاد از ج ۱۹۵۶ الاجوبه)

۹- ناهار خوردن برای کسانی که در طول روز مرخصی ساعتی بودند، چه حکمی دارد؟ (چه اضافه کار بمانند یا نمانند).

ج- میزان در این گونه امور، ضوابط و مقررات مربوط می باشد که باید بر پایه ی آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۱۰- اگر هنگام انجام وظیفه توسط کارمند و مسئول که سرگرم رفع خرابی از یک دستگاه متعلق به دولت است خسارتی بر یک بخش دیگر از آن وارد شود و قسمتی از آن معیوب گردد و یا بسوزد، با توجه به این که بسیار روشن و پیداست که یاد شده تلاش خود را کرده و هیچ گونه غرض و اهمال کاری در میان نبوده است، آیا خسارت آن به عهده کارمند است یا نه ؟

ج- چنانچه به صورت امانت باشد و افراط و تفریط صورت نگرفته ضامن نمی باشد و الا باید جبران خسارت نماید. و در هر حال ملاک در این گونه امور، ضوابط و مقررات مربوط می باشد که باید برپایه آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸ و سوال ش ۱۸۲۴ اجوبه)

۱۱- آیا ناهار خوردن برای امام جماعت مدعو که تنها برای اقامه ی نماز جماعت به یگان می آید، جایز است؟

ج- اگر مانند میهمان باشد و با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، باشد مانعی ندارد و در هر حال، بستگی به ضوابط و مقررات مربوط دارد. (مستفاد از ج ۱۹۶۶ و ۱۹۶۷ الاجوبه و استفتای ش ۱۳۸۲۸)

سؤال های شرعی سازمانی

۱۲- با توجه به نصب دستگاه خودپرداز عابر بانک در محل کار، چنانچه کارمند از وقت کاری در ساعت اداری یا اضافه کاری، کارهای شخصی خود را انجام دهد (مانند پرداخت قبوض و...)، حکم شرعی آن چیست؟

ج- اشتغال به انجام کارهای شخصی در ساعات رسمی مقرر برای کار، احتیاج به اجازه مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد دارد. (مستفاد از ج ۱۹۷۴ الاجوبه)

۱۳- آیا کارمندی می تواند پنیری که در اداره برای صبحانه می دهند، نیمی را خورده و نیم دیگر آن را به خانه ببرد؟ یا ماستی که برای ناهار می دهند، نخورده و برای مصرف به خانه ببرد؟

ج- ملاک در اینگونه امور، ضوابط و مقررات مربوط می باشد که باید طبق آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۱۴- با توجه به مقررات، برای کارکنان کمتر از چند سال پیشینه، سکونت در خانه سازمانی ممنوع می باشد. کسی با رابطه و اعمال نفوذ در کمیسیون، نظر موافق کمیسیون مسکن را برای سکونت می گیرد. از این روی: ۱- آیا اعضاء کمیسیون که با مقررات حاکم آشنا بوده اند و چنین کاری کرده اند، معصیت نموده اند؟ ۲- حکم سکونت، مسأله نماز و روزه نام برده، از نظر شرعی چگونه است؟

ج: ۱- در صورتی که اعضاء کمیسیون برخلاف قانون در غیر مواردی که اجازه داده شده، در اموال دولتی دست اندازی کنند، تخلف کرده و در حکم غضب بوده و موجب ضمان می باشد و روشن است که معصیت هم شده است.

۲- ملاک در اینگونه امور، قانون و مقررات مربوط می باشد و اگر برخلاف قوانین عمل شود تصرف ها حکم غضب را خواهد داشت. (مستفاد از

استفتای ش ۱۹۶۶)

سؤال های شرعی سازمانی

۱۵- آیا از دیدگاه شرعی، بهره برداری از اینترنت برای ثبت نام و دیگر کارهای شخصی،

کار درستی است یا از نظر شرعی مشکل دارد؟

ج- بهره برداری کارکنان از امکانات بیت المال در ساعات رسمی کار به اندازه متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری بیانگر اذن به کارمندان در این اندازه از بهره برداری است، اشکال ندارد و همچنین بهره برداری از امکانات بیت المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بدون اشکال است و اگر از اموال بیت المال بهره برداری غیر متعارف بشود و یا بدون اذن کسی که حق اذن دارد، بیشتر از اندازه متعارف بهره برداری نماید، ضامن آن می باشد و باید عوض آن یا اجرت المثل بهره برداری از آن را به بیت المال بپردازد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۵۶)

۱۶- گاهی در طول ساعت اداری از سوی خانواده کارکنان تماس تلفنی گرفته می شود. مدت زمانی که کارمند در ساعات اداری هزینه گفتگو با خانواده اش می کند، از لحاظ شرعی چه حکمی دارد؟

ج- بهره برداری کارمندان از امکانات بیت المال در ساعات رسمی کار به اندازه متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری بیانگر اذن به کارمندان در این اندازه از بهره برداری است، اشکال ندارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۵۶)

۱۷- دیده شده برخی از مدیران و معاونان، هنگام ظهر برای صرف ناهار از نیروهای شرکتی برای فراهم کردن وسایل ناهار بهره برداری می کنند. این کار، از لحاظ شرعی چه حکمی دارد؟

ج- این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات مربوط است و چنانچه خلاف ضوابط عمل شود، اجرت آن کار را ضامن و به سازمان مربوط باید پرداخت نماید (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۱۸- در پاره ای از جلسات در سازمان ها، شیرینی و پذیرایی اضافه می آید که مسئول آن بخش در پایان پذیرایی بین دست اندرکاران پخش می کند، اشکال شرعی دارد ؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- مصرف نمودن اموال دولتی در غیر مواردی که اجازه داده شده، در حکم غضب است و موجب ضمان می باشد، مگر آنکه با اجازه قانونی مقام مسئول بالاتر که از نظر شرعی و قانونی حق اذن داشته باشد، انجام بگیرد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۶۶)

۱۹- گاهی کارگران کارخانه برای خوردن صبحانه و چای از فرآورده های خود کارخانه بهره برداری می کنند. آیا ایشان مجاز به تصرف می باشند؟

ج- اگر چیزی را که به عنوان امانت در اختیار و تحت تصرف شماست برای خود بردارید، جایز نیست مگر این که بهره برداری از آن ها با اجازه قانونی مقام مسئول مجاز مربوط انجام گیرد. (مستفاد از استفتای

ش ۱۹۶۶-۱۹۶۷)

۲۰- گاهی پولی در اختیار مدیران قرار داده می شود که به گونه موردی برای تشویق نیروها هزینه گردد و قید هم نمی شود که تنها برای کارکنان تحت امر است. آیا برای شخص مدیر، برداشت از آن مبلغ جایز است؟

ج- جایز نیست اموال دولتی را که به عنوان امانت در اختیار و تحت تصرف مدیر می باشد برای شخص خودش برداشت نماید. (مستفاد از ج ۱۹۶۶)

۲۱- چنانچه کسی در دستگاه دولتی بداند که حق و حقوق او کامل پرداخت نمی شود و هر چه هم شکایت کرده به جایی نرسیده، آیا می تواند به اندازه حق و حقوق خود، از امکاناتی که در اختیار دارد، برداشت نماید یا خیر؟

ج- جایز نیست اموال دولتی که به عنوان امانت در اختیار و تحت تصرف کسی هستند، به قصد تقاص برای خود بردارد. در نتیجه، اگر مال یا حقی از دولت طلب دارد و می خواهد آن را بگیرد، برای اثبات و مطالبه آن باید از راه های قانونی اقدام نماید (مستفاد

از استفتای ش ۱۹۶۷)

۲۲- برخی از مدیران دستگاه های دولتی از خودروی دولتی برای تفریح و گردش خانواده در اوقات غیر اداری هم بهره برداری می نمایند. حکم شرعی آن را بیان فرمایید؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- جایز نیست مدیران و مسئولان و دیگر کارمندان، در هیچ یک از اموال دولتی تصرف شخصی کنند مگر آن که با اجازه قانونی نهاد مربوط باشد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۶۵)

۲۳- اگر مباشر خرید به جهت مشکلات مالی شخصی خود، اقدام به دریافت پول از فروشنده به نام قرض الحسنه کند، این کار چه حکمی دارد؟

ج- مباشر خرید، حق ندارد برای رفع مشکلات خود، خدمتی را به گونه غیر قانونی درخواست نماید. (مستفاد از استفتای ش ۱۲۴۶)

۲۴- اگر کارمندی در ساعت اداری، فعالیت های جاری خود را به تأخیر اندازد و در زمان اضافه کاری آن را انجام دهد، این کار چه حکمی دارد؟

ج- کسی که اهمال و کم کاری در ساعات موظفی دارد به همان اندازه نسبت به حقوق دریافتی ضامن می باشد. (مستفاد از ج ۱۹۷۶ اجوبه)

فصل دوم: اقتصادی

فصل دوم: اقتصادی

۲۵- برخی از مدیران و مسئولان شرکت ها در وقت اداری و از زیر مجموعه ها و پروژه های آنها بازرسی و سرکشی می کنند و گاهی مدیران پروژه ها برای این کار هدایایی به آنان می پردازند. حکم شرعی این دریافتی ها، چیست؟

ج- هدیه در محیط کار و از جانب ارباب رجوع، یکی از خطرناکترین چیزها است و هر چه بیشتر از این هدایا بکنید، به صرفه دنیا و آخرت شما خواهد بود .

(مستفاد از ج ۱۲۴۴ اجتهاد)

۲۶- عقد قرارداد با شرکت های پوششی مانند گلدکوئیست در صورت ندانستن موضوع، توسط شرکت های وابسته به وزارت، چه حکمی دارد؟

ج- کسب درآمد از این گونه شرکت ها، اکل مال به باطل است و درآمد به دست آمده از آن، مجهول المالک بوده و حضور در این شرکت ها جایز نمی باشد.

ملاحظه: اجرای روش گلدکوئیست توسط شرکت های ایرانی یا دولتی، بدون صورت شرعی، اکل مال به باطل و غیر مجاز است . (برگرفته از سایت دفتر مقام معظم رهبری)

۲۷- در یک قسمت اداری و یا تولیدی، دو نفر از کارکنان از نظر مدرک تحصیلی و سابقه خدمت برابرند ولی از بعد حقوق دریافتی در حد قابل توجهی حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان اختلاف دریافتی دارند . حکم شرعی آن چیست؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات مربوط می باشد و باید طبق آن عمل شود و چنانچه شما مورد خلافی دیدید، از طریق مبادی مربوط پیگیری فرمایید. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۲۸- استفاده کردن از نمونه هایی که به عنوان شرکت در مناقصات یگان ها فرستاده و جمع آوری می شود(در حد ۲۰۰ گرم، نیم کیلو و...) مانند حبوبات، قند، برنج و... چه حکمی دارد؟

ج- ملاک در این گونه امور، قانون و مقررات مربوط می باشد و باید طبق آن عمل شود و اگر ضابطه ای در این باره وجود ندارد یا ضابطه موجود ابهام دارد، باید از طریق مبادی مربوط برای ضابطه گذاری جدید یا رفع ابهام آن، کارشایسته انجام بگیرد. (مستفاد از استفتای ش ۱۱۲۲۰)

۲۹- در مواردی مدیران، نیروهای خود را به لحاظ حجم بالای کار موظف به اضافه کار اجباری می نمایند با این که حضور همه ی نیروها در این اضافه کاری لزومی ندارد. این مسئله از نظر شرعی، چگونه است و حقوق دریافتی آن چه حکمی دارد؟

ج- تشخیص ضرورت حضور در محل کار و انجام کار اضافه، با مسئول مربوط می باشد و دریافت حقوق نسبت به آن مقدار که اضافه کار کرده، بی اشکال است. (مستفاد از ج ۱۹۷۶ اجوبه الاستفتاءات)

۳۰- گرفتن وام توسط مأموران خرید از شرکت های طرف قرار داد در صورتی که هیچ گونه اجحافی به حقوق اداره و وزارت نشود، از دیدگاه شرعی چه حکمی دارد؟

ج - پرداخت این اموال توسط فروشنده و دریافت آن توسط مأمور خرید جایز نیست و آنچه را که دریافت کرده باید به شرکت مربوط تسلیم نماید. یکی از خطرناک ترین چیزها برای مأمور خرید، این گونه ارتباط پیدا کردن است و هر چه بیشتر از آن پرهیز گردد، به سود دنیا و آخرت او خواهد بود. (مستفاد از ج ۱۲۴۴ و ۱۲۵۱ اجوبه الاستفتاءات)

سؤال های شرعی سازمانی

۳۱- مؤسسه مالی و اعتباری کوثر، با پایه های مختلف پولی که سالانه ۲۰ درصد به مدت های مشخص قرارداد می بندد که پس از پایان آن به میزان مشخص باید یک ماه پول بدهد یا با افزایش ۲۰ درصد تحت عنوان بازنشستگی مستمری بدهد. این کار، از نظر شرعی و با عنایت به این که از قبل میزان مستمری مشخص شده است، چگونه است؟

ج- اگر قراردادهای مؤسسه کوثر به تأیید شرعی رسیده باشد و مضمون آن به مشتری تفهیم شود که ابهام در کار نباشد، مانعی ندارد وگرنه مشکل خواهد داشت. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۳۲- خواهشمند است نظر مراجع عظام تقلید را درباره دریافت خسارت تأخیر تحویل کالا و خدمات از طرف مقابل (پیمانکار) در صورت اشتراط و عدم اشتراط خسارت تأخیر در قرارداد، برای پاسخگویی به مراجعان محترم بیان فرمایید.

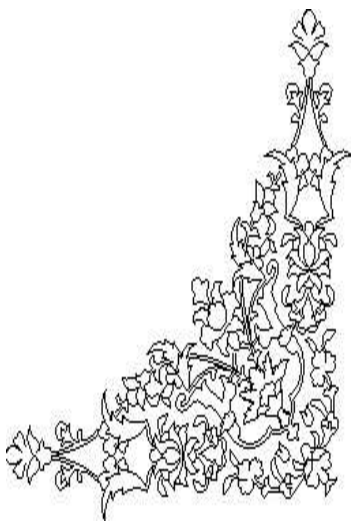
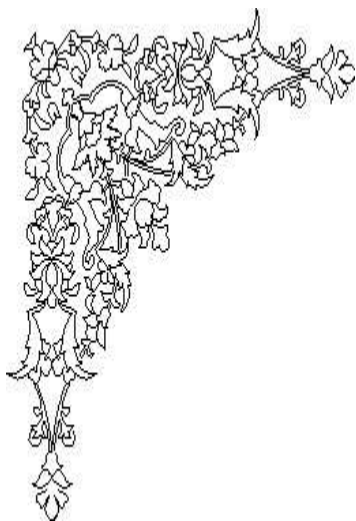
ج- طبق نظر ولی فقیه حاکم مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای (مدظله العالی)، اگر در ضمن عقد با فروشنده شرط شود که در صورت تأخیر تسلیم کالا از مدت مقرر مبلغ معینی را به مشتری بپردازد، اشکال ندارد و بر فروشنده واجب است در صورت تأخیر تسلیم کالا، به آن شرط عمل کند و مشتری هم می تواند خواستار عمل به شرط شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۵۳۲)

۳۳- شرکت بیمه کوثر با اجرای طرح بیمه عمر و بازنشستگی، در نظر دارد ماهانه مبلغ معینی از ثبت نام کنندگان بگیرد تا در زمان تعیین شده تحت عنوان مستمری بازنشستگی، هر ماه و یا یکبار با سود ۲۰ درصد (۱۰ ساله) یا ۲۵ درصد (۱۵ساله) باز پرداخت نماید. آیا به مبلغ فوق که ثبت نام کننده در مدت معین پرداخت می کند، خمس تعلق می گیرد؟ آیا به مستمری بازنشستگی یا مبلغی که یک باره در عوض مستمری ماهانه اخذ می شود، خمس تعلق می گیرد؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- مبالغی که از حقوق زمان اشتغال کسر نموده اند و پس از بازنشستگی ، ماهانه می پردازند ، در صورتی که از مخارج سال اضافه بیاید ، پرداخت خمس آن واجب است . (مستفاد از اجوبه ۸۷۲)

فصل سوم: اداری

سؤال های شرعی سازمانی

فصل سوم: اداری

۳۴- به دستور مدیر ارشد، برخی از کارشناسان یا مدیران فنی همزمان در امور خدماتی نیز به کار گرفته می شوند، به گونه ای که به هر دو کار آسیب می زند. حکم شرعی این گونه کارکردن، چیست؟

ج- این گونه امور، بستگی به ضوابط و مقرراتی دارد که در راستای اختیار مقام مسئول مجاز می باشد. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸ و ج ۱۹۶۶ الاجوبه)

۳۵- اگر گرفتن حق از مجموعه، مستلزم پرداخت مبالغی به افراد حقیقی یا حقوقی باشد، برای پرداخت کننده و دریافت کننده چه حکمی دارد؟

ج- چنانچه مراد از سؤال پرداخت رشوه و یا گرفتن رشوه می باشد پرداخت و دریافت برای طرفین جایز نیست. بر کارمندان واجب است به درخواست های مراجعه کنندگان پاسخ داده و کارهای آنان را طبق قانون و مقررات انجام دهند. (مستفاد از ج ۱۹۸۶ و ۱۲۴۲ الاجوبه)

۳۷- فرستادن کارکنان نهادهای دولتی به کشورهای خارجی در پوشش آموزش و بازدید ولی در واقع به عنوان تشویق، از نظر قوانین و مقررات جمهوری اسلامی چگونه است؟

ج- میزان در این گونه امور، قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی است و باید بر پایه آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۳۸- با این که کارکنان مرد موجود در صنایع و اداره ها، توانایی مدیریت دارند، انتصاب کارمند زن برای مدیریت بر کارکنان مرد، چه حکمی دارد؟

ج- با توجه به دارا بودن شرایط لازم برای تصدی امور مدیریتی و رعایت حجاب و حفظ دیگر موازین شرعی به ویژه اگر برتری در کار باشد، به کارگیری بانوان در صورت متأهل بودن با اجازه شوهر و در صورتی که منع قانونی نداشته باشد مانعی ندارد. در غیر این صورت، لازم است از توانایی های مردان استفاده

سؤال های شرعی سازمانی

شود. به خصوص از دیدگاه اخلاقی و اجتماعی به لحاظ تأمین نفقه که بیشتر بر عهده ی مردان واجب است، برتری دارد و شایسته است.

(مستفاد از سوال های ۹ و ۱۰ ص ۳۴۷ استفتاءات امام ج ۳)

۳۹- کارکنانی که صرف غذای آن ها با اقامه نماز روی هم بیش از یک ساعت به طول می انجامد، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

ج- این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات مربوط می باشد که بایستی طبق آن عمل شود و این کار نیاز به اذن مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد، دارد.
(مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۴۰- هنگامی که همکاران از سفر زیارتی بر می گردند و یا یکی از بستگان درجه یک آنان فوت می کند، صنایع برای عرض تبریک یا تسلیت، شماری از همکاران و مدیران را می فرستند ولی بیرون رفتن از صنایع را در مواردی مرخصی و در برخی موارد مأموریت لحاظ می کنند. این، از نظر قانونی و شرعی چه حکمی دارد؟

ج- این گونه امور، بستگی به ضوابط و مقررات مربوط دارد که باید بر پایه ی آن عمل گردد.
(مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۴۱- آیا به کارگیری بازنشستگان با وجود مشکل بی کاری در قشر جوان که پیامدهای منفی زیادی برای اجتماع دارد از جمله بالا رفتن سن ازدواج، فساد و...، مورد تأیید شرع می باشد؟

ج- ملاک در این گونه امور ضوابط و مقررات مربوط است و باید طبق آن عمل شود.
(مستفاد از استفتاء ش ۱۴۵۴۵)

۴۲- چنانچه در آزمون ورودی وزارت، تقلب انجام پذیرد، حقوق و دستمزد هایی که پس از استخدام دریافت می شود، چگونه بوده و چه حکمی دارد؟

ج - الف) چنانچه خلاف ضوابط و مقررات اقدامی شده باشد، اشکال دارد.

سؤال های شرعی سازمانی

- ب) حقوق و دستمزدهای دریافتی در برابر انجام کار، مانعی ندارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۲۳۶۷ ش ۱۱۰۴/۱/۱۲۴/۰۱/۴۷ مورخ ۹۰/۱۲/۲۲ دفتر)
- ۴۳- گاهی برای دریافت کالایی در ساعت اداری نزد فروشنده می رویم ولی او حضور ندارد و ناچاریم دقیقه های زیادی را منتظر باشیم. با توجه به این که اتلاف وقت اداری صورت می گیرد، چه حکمی دارد؟
- ج- پیداست که حضور شما در بیرون از اداره برای خرید، بستگی به ضوابط و مقررات مربوط دارد و باید برابر آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)
- ۴۴- هرگاه کار اداری خود را دقیقی پیش از نماز مغرب و عشاء به پایان برسانیم ولی برای شرکت در نماز جماعت مدتی را بیکار باشیم، برای این که حقوقمان در آن روز حلال باشد، این مدت بیکاری را باید چگونه جبران کنیم؟
- ج- دریافت حقوق در مدتی که اضافه کاری نداشته و مستحق آن نبوده باشید، جایز نیست مگر این که قانونی وجود داشته باشد که به مسئول اداره اجازه دهد این اندازه اضافه کاری برای شما محسوب شود. و هر کس به تناسب وضع کاری یا پرداخت وجه به صندوق دولت می تواند جبران نماید. (مستفاد از ج ۱۹۷۶ اجوبه الاستفتاءات)
- ۴۵- گاهی مسابقه های فرهنگی یا حفاظت و ... در صنعت برگزار می شود که پرسشنامه هایی را در بخش های گوناگون پخش می کنند و بیشتر کارکنان هم از پاسخ های یک نفر بهره برداری می کنند و در قرعه کشی برنده می شوند: ۱- حکم شرعی این گونه مسابقه ها که بر پایه برنامه مشخص برگزار شده و می دانند تقلب رخ خواهد داد، چیست و حکم کسانی که چنین مصوبه هایی در برنامه و بودجه سال می گذارند، چیست؟ ۲- حکم شرعی کسانی که این جوایز را می گیرند، چیست؟
- ج- ملاک در اینگونه امور، قانون و مقررات مربوط می باشد و باید طبق آن عمل شود و چنانچه ضابطه ای در این باره وجود ندارد، مسئولان دست اندر کار برای آن ضابطه بگذارند. (مستفاد از استفتاء ش ۱۲۳۶۷)

سؤال های شرعی سازمانی

۴۶- حکم شرعی نصب و بهره برداری از دستگاه گیرنده دیجیتال رایانه در محیط و وقت اداری، چیست؟

ج- این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات اداره ی مربوط می باشد که باید طبق آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۴۷- قانون این است که پیش از رفتن به مرخصی (استحقاقی یا ساعتی)، آن را از مدیر یا سرپرست مربوط درخواست کنند. گاهی کارمندان به دلایل موجهی، به صورت روزانه یا ساعتی سرکار حاضر نمی شوند سپس درخواست مرخصی می نمایند. اگر مدیر یا سرپرست مربوط بدون دلیل موجه و تنها از روی اجرای قانون، سخت گیری مدیریتی کند و این زمان را غیبت رد کند، آیا می توان گفت که مدیر، کار بد و نامشروعی انجام داده است یا این که از دیدگاه شرعی، مجاز به انجام چنین کاری بوده است؟

ج- ملاک در اینگونه امور، ضوابط و مقررات مربوط است و در قانون هم به بحث اضطرار توجه شده است. در صورتی که رعایت شود، اشکالی ندارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۴۸- بهره برداری بیش از حد از تلفن همراه شخصی در محیط اداری، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

ج- با فرض سؤال بهره برداری از تلفن همراه در ساعت های رسمی مقرر برای کار احتیاج به اجازه مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد، دارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۳)

۴۹- با توجه به راه اندازی سامانه اتوماسیون در یگان ها و اداره ها و بارگذاری برنامه روزنامه های کثیرالانتشار در آن و در دسترس بودن روزنامه ها برای کارکنان، مطالعه روزنامه ها در ساعات اداری توسط کارکنان، از لحاظ شرعی چه حکمی دارد؟

ج- اشتغال به انجام کارهای شخصی در ساعات رسمی مقرر برای کار، نیاز به اجازه مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد، دارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۴)

سؤال های شرعی سازمانی

۵۰- دریافت حق الزحمه برای تحقیق، مصاحبه، ارزیابی، تدریس و کارهای دیگر مانند آن برای بخش دیگر از سازمان که در آن خدمت می کند، در ساعت های خدمت اداری، از دیدگاه شرعی چه حکمی دارد؟

ج- کارمند دولت که هر ماه در برابر ساعت های رسمی کارش حقوق دریافت می کند، حق ندارد در برابر کار دیگر در همان ساعت های رسمی کارش حقوق دیگری دریافت نماید مگر این که درباره چنین پرداخت و دریافتی ضوابط و مقرراتی وجود داشته باشد که در این صورت، باید برابر آن عمل شود. در ضمن، در این باره ضوابط و مقرراتی نیز هست که ابلاغ هم شده است. (مستفاد از ج ۱۹۷۰ اجوبه و سوال ۳۳ جزوه ش ۱)

۵۱- انجام فعالیت های ورزشی در ساعت اداری (با مجوز مسئول مربوط) توسط کارکنان، از لحاظ شرعی چه حکمی دارد؟

ج- ملاک در اینگونه امور، ضوابط

و مقررات مربوط می باشد که بایستی طبق آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۵۲- آیا کارکنانی که بنا به نیاز اداره، ساعاتی را بعد از وقت اداری بدون دریافت اضافه کاری صرف کار اداره می کنند، از نظر شرعی می توانند در مواقع دیگری در وقت اداری به کار شخصی بپردازند؟

ج- اشتغال به انجام کارهای شخصی در ساعات رسمی مقرر برای کار، نیاز به اجازه مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد، دارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۴)

۵۳- در رابطه بین کارمند و کارفرما، رضایت دو طرف شرط است. از سویی، روش جاری در سازمانها و اداره های دولتی، عقد قرارداد بدون حصول رضایت یکی از دو طرف صورت می گیرد. لطفاً حکم شرعی آن را بیان فرمایید؟

ج - در قانون استخدامی، قرارداد میان سازمان مربوط و مستخدم به طور کلی ثبت گردیده و لازم است بر همان اساس اقدام گردد.

سؤال های شرعی سازمانی

۵۴- با عنایت به این که ساعت نماز و ناهار در سطح وزارت دفاع از ۱۲ تا ۱۳ محاسبه می گردد، چنانچه کارمند در این ساعت به امور شخصی بپردازد و بعد از ساعت ۱۳ نماز بخواند و ناهار بخورد، حکم آن چیست؟

ج- اگر وقت نماز و ناهار جزء ساعات کار باشد، اشتغال به انجام کارهای شخصی در ساعات رسمی مقرر برای کار، احتیاج به اجازه مسئول بالاتر که این حق را داشته باشد، دارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۳)

۵۵- اگر کارمند دولتی برای شرکت در مراسم یا مجلس ختمی بدون مرخصی ساعتی خارج شود، حکم شرعی آن چیست؟

ج- در صورتی که شرکت در این گونه مراسم از سوی سازمان محل خدمت برنامه ریزی شده و اعزام شوند، مأموریت محسوب می شود. و گرنه، اقدام به انجام کارهای شخصی در اثناء کار، تابع مقررات و اجازه قانونی مقام مسئول بالاتر می باشد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۵۵)

۵۶- برگزاری جلسه های اخلاق و قرآن در ساعت اداری که موجب تقویت روحیه معنوی کارکنان هم می گردد، چه حکمی دارد؟

ج- برگزاری این گونه جلسه ها اگر طبق برنامه باشد، مانع ندارد. مشروط به این که حقوق مراجعه کنندگان از بین نرود. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۲)

۵۷- اگر کارمندی با توجه به دستور مافوق خود اضافه کاری بماند در حالی که در ساعت اضافه کاری، کار خاصی انجام ندهد یا کاری برای انجام دادن نداشته باشد، حکمش چیست؟

ج- در صورتی که کار به او محول شده و انجام ندهد ضامن است و الا تابع مقررات و اجازه قانونی مسئول مربوط است. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۱)

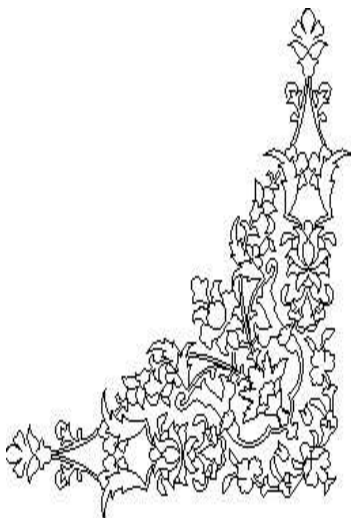
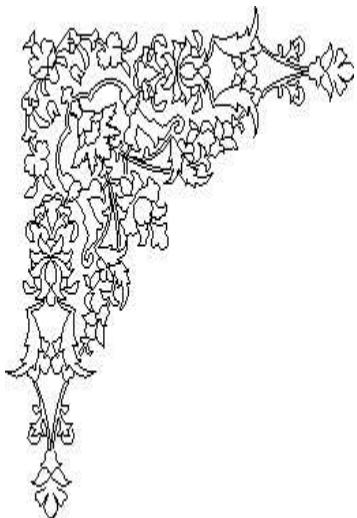
۵۸- در چند سال اخیر معمول شده مبلغی از هزینه مکالمه تلفن همراه معاونان و مدیران را سازمانها پرداخت می نمایند. حکم شرعی این کار را بیان فرمایید؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- این گونه امور، تابع ضوابط و مقررات مربوط می باشد که باید طبق آن عمل شود.

(مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

فصل چهارم: اخلاقی

سؤال های شرعی سازمانی

فصل چهارم: اخلاقی

۵۹- در برخی محیط های نظامی، در خط تولید یا آزمایشگاه، کارکنان مرد و زن با هم کار می کنند. این، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

ج- در محیط کار، بر زنان حفظ حجاب واجب است و بر مردان هم واجب است از نگاه حرام خودداری نمایند. پیداست از اختلاطی که موجب خوف فتنه و فساد است باید پرهیز گردد. (مستفاد از ج ۱۳۲۸ الاجوبه)

۶۰- آیا وادار نمودن کارکنان به رعایت و انجام کارهایی که به آن اعتقاد ندارند مانند پوشیدن لباس با آستین بلند و ریش گذاشتن (نتراشیدن ریش و نپوشیدن لباس آستین کوتاه) باعث ریا و نفاق و ترویج آن نمی شود؟

ج- بر مکلفان واجب است حکم خدا را امتثال کنند و این کار، باعث ریا و نفاق نخواهد شد و افزون بر آن، مقررات مربوط بایند رعایت و اجرا شود. (مستفاد از ج ۱۴۱۸ و ۱۴۱۹ الاجوبه)

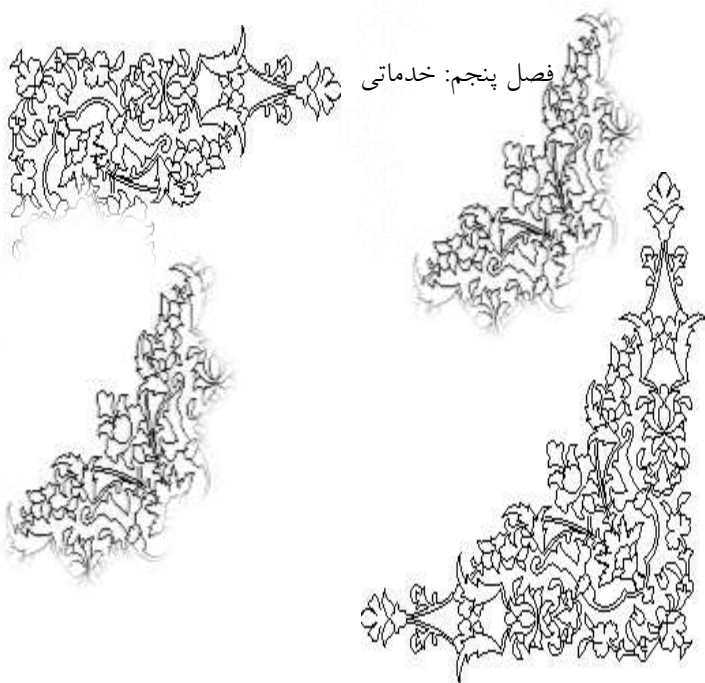
۶۱- ابلاغیه ی تازه وزیر محترم مبنی بر اجباری بودن پوشش چادر برای مراجعه کنندگان به مدرسه، دانشگاه و ...، با این که شهریه آزاد پرداخت می کنند، از دیدگاه شرعی چه حکمی دارد؟

ج- این گونه امور، بستگی به ضوابط و مقررات داخلی دارد که باید طبق ابلاغیه مربوط عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۶۲- یکی از مشکل هایی که در کار اداری وجود دارد، این است که هر کسی گمان می کند خودش بیش و بهتر از همه کار می کند و چنانچه همکاری تشویق شود این را اجحاف در حق خود می داند و به سمت طرح کار خود برای رییس یا مدیر یا سرپرست می رود تا جایی که در جایگاه مقایسه، ارزش کار دیگری را از دیدگاه خود پایین تر نشان می دهد (البته به نظر خود، حقیقت را می گوید). حکم شرعی این نوع برخورد، چیست؟ آیا حرام است یا مکروه یا مباح؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج - قضاوت و داوری باید در چارچوب ضوابط و مقررات و ارزیابی سازمانی انجام بگیرد و چنانچه کسی بیرون از این چارچوب، سخنی بگوید ممکن است تهمت و غیبت محسوب شود و تهمت و غیبت هم از دیدگاه شرع مقدس ، جایز نیست.
(مستفاد از ج ۵ بخش دروغ ص ۶۱۷ استفتائات امام (ره))

سؤال های شرعی سازمانی

فصل پنجم: خدماتی

۶۳- در محل کار ما، طبق مقررات پول غذا (ناهار) از فیش داخلی کارکنان کم می شود ولی در برخی از سازمان های مستقر در این صنایع، پول ناهار برخلاف دیگر کارکنان، توسط آن سازمان پرداخت می گردد. آیا این گونه پرداخت ها، شرعی می باشد؟

ج - میزان در این گونه امور، قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران می باشد و باید طبق آن عمل شود و عمل بر خلاف مقررات و ضوابط، ممنوع می باشد. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۶۳- آیا تسهیلات رفاهی و سهام که در سازمان ها و نهادهای دولتی وجود دارد، برای همه نیروهای آن مجموعه ها می باشد یا تنها برای مدیران و مسئولان رده بالا اعمال می گردد؟
ج- میزان در این گونه امور، ضوابط و مقررات ابلاغی است که بایستی طبق آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۶۵- اگر در یکی از شهرک های مسکونی ودجا یکی از دختران مقطع دبیرستان در بین نماز جماعت از پشت پرده (در قسمت خانم ها) برای نمازگزاران زن و مرد، در یکی از موضوع های دینی مانند نماز، روزه، ولایت و... سخنرانی کند، اشکالی دارد؟ (با توجه به این که این برنامه، برای آموزش مهارت سخنوری انجام می گیرد).

ج - اگر همراه با رعایت حجاب و بدون قصد ریبه و با اطمینان به عدم وقوع در مفسده صورت گیرد، اشکال ندارد و گرنه، جایز نمی باشد.
(مستفاد از ج ۱۳۳۰ اجوبه الاستفتاءات)

۶۶- برخی از کارکنان که در خانه های سازمانی سکونت دارند برابر بررسی هایی که انجام گرفته است دارای خانه ی شخصی در شهر تهران و یا پیرامون آن می باشند. حکم شرعی استفاده آنان از خانه های سازمانی چیست؟

ج- ملاک در این گونه امور، قانون و مقررات مربوط می باشد و اگر برخلاف قوانین عمل شود، تصرف ها حکم غصب را خواهد داشت. (مستفاد از استفتای ش ۹۷۹۴)

فصل ششم: عبادی

۶۷- به چه دلیل در سازمان های ودجا با صرف هزینه و وقت، تادفین در قبر نمودن خلأ روحانی آن جا برای برپایی نماز جماعت دارند با این که در چنین مواقعی هم روحانی یکی از کارکنان می تواند نماز جماعت را برگزار نماید و نیازی به حضور روحانیان بیرون از سازمان نیست؟

ج - با دسترسی به روحانی، به غیر روحانی اقتدا نکنند.

(مستفاد از ج ۵۶۳ اجوبه الاستفتاءات)

۶۸- آیا می توانیم هنگام اقامه نماز جماعت از مأموریت ساعتی به محل کار، در یکی از مساجد نماز بخوانیم؟

ج - شرکت در نماز جماعت در وقت نماز به گونه ای باشد که مدت غیبت از اداره کاملاً کاهش پیدا کند و در کمتر از زمان سه رکعت انجام شود (در این صورت مانعی ندارد). (مستفاد از ج ۵۵۳ اجوبه الاستفتاءات)

۶۹- ناهار دادن هنگام اقامه نماز جماعت که از مصادیق سبک شمردن نماز است، چه حکمی دارد؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- با توجه به اهمیت اقامه نماز به ویژه نماز جماعت و عدم جواز سبک شمردن آن جایز نیست .

(مستفاد از ج ۱۹۶۹ اجوبه الاستفتاءات)

۷۰- برگزاری مراسم زیارت عاشورا و مانند آن در وقت اداری، چه حکمی دارد؟

ج- دعاها و اعمال مستحبی افزون بر فریضه الهی نماز جماعت که از شعائر اسلامی است، اگر منجر به تضییع وقت اداری و تأخیر در انجام کارهای واجب شود، اشکال دارد. (مستفاد از استفتای ش ۱۹۷۲)

۷۱- بخش بزرگی در یکی از واحدهای تابعه ی نیروهای مسلح ، زمین هایی است که دارای مالکیت خصوصی بوده و به دلیل ضرورت های مربوط به انقلاب و بی اذن مالکان در سال های نخست پس از پیروزی ، توسط مسئولان مربوط تصرف شده است و با پیگیری پی در پی صاحبان املاک یاد شده ، دادگاه صالح با رأی به باز پس دادن زمین به صاحبان اصلی صادر نموده که نه تنها به حکم صادره تمکین نشده است بلکه با وجود نارضایتی شدید صاحبان املاک ، هیچ کاری برای باز پس دادن ملک یا وجه آن و یا مصالحه انجام نگرفته است . در این صورت :

الف : حکم حضور کارکنان و اقدام های جاری آن چیست ؟

ب : تکلیف بری الذمه شدن متصرفان چیست ؟

ج : حکم اقامه نماز کسانی که علم به موضوع داشته و یا نداشته اند، چه می باشد ؟

د : حکم و تکلیف شرعی پس از این برای کارکنان در آن جا چه می باشد ؟

ج- تصرف در اموال مردم بدون اذن و مجوز شرعی جایز نیست و نماز با علم به موضوع و حکم، در آن مکان باطل است و زمین باید به صاحب اصلی آن تحویل داده شود. (مستفاد از استفتاء ش ۹۷۹۴)

فصل هفتم: هدیه

۷۲- چندی است روشی اینگونه جا افتاده، به کسانی که برای بازدهی پول از شرکت می‌آیند، هنگام برگشتن، هدایا و سوغات ویژه‌ی آن شهر از پول شرکت (هدیه) به آنان داده می‌شود. حکم شرعی آن را بازگو نمایید؟

ج - در صورتی که هدیه دهنده بر اساس مقررات دولتی، صلاحیت و اختیار آن را داشته باشد، دادن هدیه از اموال دولتی مانعی ندارد و اگر دریافت کننده احتمال قابل توجهی نداشته باشد که هدیه دهنده این صلاحیت و اختیار را دارد، اشکال ندارد که آن را از او بگیرد. (مستفاد از ج ۱۷۵۵ الاحیاء، عنوان هجده)

۷۳- گاهی شنیده می‌شود که برخی از مسئولان خرید، پولی را به عنوان شیرینی از فروشگاه دریافت می‌کنند یا خود را در هدیه به آنها می‌دهند. حکم شرعی آن را بازگو نمایید؟

ج- پرداخت این پولها خرید و فروش است، اما اگر مأموران خرید، جایز نیست و برای مأمور خرید نیز دریافت آنها جایز نیست و آنچه را که دریافت می‌کند، باید به اداره یا شرکتی که مأمور خرید آن است، تسلیم کند

(مستفاد از استفتای ش ۱۲۵۱ اجوبه)

۷۴- بارها پیش آمده که در جلسات، هدایایی فرهنگی و غیرفرهنگی (هدیه کارت) داده می‌شود و حتی در برنامه‌ها هم بودجه آن پیش بینی و مصوب می‌شود. این هدیه جدا شدن بودجه از بیت المال، تا چه میزان مشروعیت دارد؟ آیا تنها این که رییس مجموعه آن را به مصلحت بداند، برای مشروعیت بس است؟ با توجه به این که، هدیه دادن هیچ ربطی به جلسه ندارد.

ج- ملاک در اینگونه امور، ضوابط و مقررات مربوط می‌باشد که باید طبق آن عمل شود (مستفاد از استفتای ش ۱۳۸۲۸)

۷۵- آیا مأموران خرید، مجاز به دریافت پورسانت از فروشندگان هستند؟ چنانچه دریافت کنند، آیا می‌توانند برای خود بردارند؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- اموالی که به نام پورسانت گرفته می شود، باید به اداره یا شرکتی که مربوط به آن است، تسلیم گردد. (مستفاد از استفتای ش ۱۲۵۱)

۷۶- برخی از شرکت های تابع وزارت پس از عقد قرارداد با نیروهای نظامی و انتظامی کشور، هدایایی مانند سکه بهار آزادی به دست اندرکاران قرارداد آن نیروها می دهند. حکم این هدایا با توجه به اینکه کاری انجام نداده اند و تنها برخی هماهنگی ها را انجام داده اند، چیست؟ گاهی مدیران مربوط اعلام می دارند چون این هدایا بیشتر به خاطر توجه نیروها به عقد قرارداد با شرکت ما می باشد، درست است. آیا اساساً رشوه سازمانی موضوعیت دارد؟

ج- پرداخت رشوه و گرفتن آن جایز نیست، زیرا این کار مستلزم فساد است و دریافت اموالی که به عنوان پورسانت گرفته می شود، باید به اداره یا شرکتی که مربوط به آن است، تسلیم گردد.

(مستفاد از ج ۱۲۴۲-۱۲۴۷-۱۲۵۱ جوبه الاستفتائات)

۷۷- با توجه به رویکرد کاری صنایع از فاز نظامی به بازرگانی و نظر به اینکه متأسفانه برای دریافت پیشنهاد کار، پیشکش و پرداخت هدایا و ... در سطح جامعه وجود دارد و در صورت انجام ندادن این کار، کارآوری و ایجاد تولید بسیار مشکل و در مواردی غیر ممکن می باشد، دادن اینگونه هدایا و ...، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

ج- اگر دادن و گرفتن هدایا منجر به تبعیض در انجام خدمات و کار بشود و در نهایت باعث فساد و از بین رفتن حقوق دیگران یا بیت المال شود، نباید آن هدایا را بدهند و یا قبول نمایند.

(مستفاد از استفتای ش ۱۲۴۳)

۷۸- فروشنده کالایی، گاهی هدیه گران یا ارزان قیمتی (پتو یا تقویم و سررسید) را به عنوان اشانتیون به مسئول خرید سازمان می دهد. این کار، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

ج- دریافت اشانتیون توسط مأمور خرید برای شخص خود، جایز نیست و آنچه دریافت می کند، باید به اداره یا شرکتی که مأمور خرید آن است تسلیم کند.

(مستفاد از استفتای ش ۱۲۵۱)

فصل هشتم: حق الناس

۷۹- پرداخت مزایای داخلی مانند اضافه کاری، کارانه، پاداش و غیره در اداره ها، برابر مقررات و تعرفه ابلاغیه می باشد. آیا مسئول می تواند در پرداخت ها دخل و تصرف نموده و کم یا زیاد نماید؟

ج- چنانچه موارد مذکور به نام شخص خاص صادر شده باشد دیگران حق تصرف در آن را ندارند و الا طبق ضوابط مقررات دخل و تصرف مانعی ندارد.

(مستفاد از ج ۱۹۴۷ الاحکام)

۸۰- حکم شرعی برداشتن کارکنان بدون نظر آنها و واریز آن به صندوق تعاونی مصیبتی است و سهامدار نمودن کارکنان بلاسلب حقوق تعاونی صرف چیست؟

ج- ملاک در این امر با توجه به ضوابط مقررات مربوط می باشد که باید طبق آن عمل شود. (مستفاد از استفتای ش ۱۲۵۱)

ملاحظه: اگر پاداش از حقوق افراد باشد، کسی حق تصرف در حقوق دیگران را ندارد.

مگر اینکه جزء ضوابط باشد یا از صاحب حق قبلاً اذن یا وکالت داشته باشد.

۸۱- بارها دیده شده مبالغی به نام حق سالیان(سنوات) خدمت بازنشستگان که از سوی

وزارت برای پرداخت به نامبردگان به حساب صنعت واریز می گردد، برابر صلاحدید مدیریت

صنعت مبالغ واریز شده در محل دیگری هزینه می شود، در نتیجه سنوات خدمت بازنشستگان

سؤال های شرعی سازمانی

۶ ماه یا بیشتر دیر پرداخت می شود. حکم شرعی این کار چیست؟ آیا مدیر صنعت می تواند بدون اجازه چنین کسانی، این وجوه را در جای دیگری هزینه کند؟

ج- تصرف در حقوق و اموال کارکنان بدون اذن و مجوز شرعی، جایز نیست. (مستفاد از استفتای ش ۹۷۹۴)

۸۲- یارانه پرداختی به کارکنان معمولاً با ۱۰ روز تأخیر توسط بانک انصار پرداخت می شود. حکم شرعی آن، چیست؟

ج- اگر چنین چیزی صحت داشته باشد، حق نگهداری اموال دیگران را بدون اذن صاحب آن ندارند.

(مستفاد از استفتای ش ۱۹۴۷)

فصل نهم: خرید و فروش

۸۳- گاهی دیده می شود برخی از فروشندگان در بازار، به آن دسته از کارهایی که در آنجا انجام مأموریت سازمانی خود به نام مباشر خرید، برای خرید کالا، خدمات و تجهیزات مورد نیاز صنایع که از ارزش بالایی هم برخوردارند به آنها مراجعه می کنند، با هدف اجتناب بیشتر و سود آوری بیشتر، پیشنهادهایی می دهند که از دیدگاه شرعی دارای ابهام بوده و نیاز به بررسی دقیق و آشکار سازی در این زمینه می باشد. به عنوان مثال بی آنکه میزان تخفیف را از مبلغ اصلی فاکتور کم کنند، برای مباشران خرید تخفیف قائل شده و مبلغی را به صورت نقدی به آنها برمی گردانند یا با انگیزه تشویق و ترغیب بیشتر خریداران کلان و دائمی خود (مباشران خرید) پیشنهاد می کنند که آنها می توانند اجناس و یا کالاهای دیگری که مورد بهره برداری شخصی شما می باشد، کمتر از قیمت واقعی، نه تنها یکبار بلکه چندین بار از او خریداری نمایند. در این موارد حکم شرعی را بیان فرمایید؟

سؤال های شرعی سازمانی

ج- پرداخت و دریافت این گونه وجوه و اموال توسط فروشنده و خریدار، جایز نیست و آنچه را که مأمور خرید دریافت می کند، باید به اداره مربوط تسلیم نماید.

(مستفاد از استفتای ش ۱۲۵۱)

۸۴- اگر با بودجه دولتی جنسی خریداری شود و فاکتور آن هزینه شود و مقدار یا تعدادی از آن جنس را مصرف کرده و باقی مانده را که اضافه است بفروشند و پول آن را در برنامه ای دیگر هزینه کنند، حکم شرعی و قانونی آن چیست؟

ج- خرید و فروش اجناس یا اقلام دولتی، ضوابطی دارد که بایسته است بر پایه ی همان مقررات عمل شود و هر گونه اقدام بر خلاف آن، اشکال دارد و موجب ضمان است. مگر این که با اجازه ی قانونی مقام مسئول بالاتر انجام شود.

(مستفاد از ج ۱۹۶۵ اجوبه الاستفتاءات)